

PIECI GALVENIE
MĪTI PAR
NATO

1. NATO cenšas ielenkt Krieviju

Patiesība: Nemot vērā ģeogrāfisko izvietojumu, tas nav iespējams. Krievijas Federācijas (KF) sauszemes robežas garums pārsniedz 20 000 kilometru, no kuriem tikai 1215 kilometrus veido robeža ar kādu no NATO pašreizējām dalībvalstīm.

Apgalvojumi, ka NATO ap Krieviju būvē militārās bāzes, ir tikpat nepamatoti. Ārpus aliānses dalībvalstu teritorijas ievērojama NATO militārā klātbūtne ir tikai trīs vietās – Kosovā, Afganistānā un jūrā pie Somālijas krastiem, turklāt šīs operācijas tiek īstenotas saskaņā ar ANO mandātu, kas nozīmē, ka tās atbalsta gan KF, gan pārējās ANO Drošības padomes dalībvalstis. Pirms Krievijas īstenotās agresijas Ukrainā Krievija sniedza materiāltechnisko atbalstu misijai Afganistānā, kā arī bija tieši iesaistīta sadarbībā pirātisma apkarošanas operācijas ietvaros. Tādējādi Krievija ne-pārprotami demonstrēja savu atbalstu šīm NATO operācijām, neuzskatot tās par draudiem.

NATO ir izveidojusi partnerattiecības ar vairāk nekā 40 Eiropas un Āzijas valstīm.¹ Šīs partnerattiecības, kuru nodibināšanu ir līgušas partnervalstis, aptver tikai tās jomas, par kurām ir vienojušās abas puses, piemēram, palīdzība katastrofu gadījumā, caurskatāmība, reformas bruņotajos spēkos un pretterorisma jautājumi. Šīs partnerattiecības nav uzskatāmas ne par draudu Krievijai vai kādai citai reģiona valstij, ne par centieniem kādu ielenkt.

¹ Interaktīva NATO karte:

www.nato.int/nato-on-the-map/#

2. NATO cenšas izolēt un marginalizēt Krieviju

Patiesība: Kopš pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākuma NATO ir mērķtiecīgi centusies veidot uz sadarbību vērstas attiecības ar Krieviju jomās, kurās abām pusēm ir kopīgas intereses.

Kopš 1990. gada NATO samita Londonā alianse ir aicinājusi Krieviju uz sadarbību, konfrontācijas vietā piedāvājot dialogu.² Turpmāko gadu laikā NATO turpināja uzsvērt dialoga un sadarbības nepieciešamību, veidojot jaunus sadarbības formātus,³ tostarp programmu “Partnerattiecības mieram” (*PfP*)⁴ un Eiroatlantijas Partnerības padomi (*EAPC*), kurā var iesaistīties visas Eiropas valstis, tostarp Krievija.

1997. gadā tika noslēgts NATO un Krievijas pamatakts par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību, izveidojot NATO un Krievijas Apvienoto pastāvīgo padomi (*PJC*).⁵ 2002. gadā minētā padome tika pārveidota par NATO un Krievijas padomi (*NRC*). 2002. gada NATO un Krievijas samitā Romā⁶ un 2010. gada samitā Lisabonā⁷ puses vēlreiz apliecināja apņemšanos ievērot pamataktā saistības.

Kopš NATO un Krievijas padomes izveides abas puses ir sadarbojušās dažādās jomās – sākot ar narkotiku apkarošanas un pretterorisma jautājumiem, līdz zemūdeņu glābšanas jautājumiem un civiļas aizsardzības plānošanai. NATO tiecās attīstīt īpašas attiecības ar Krieviju, kas būtu balstītas ne tikai uz kopīgām interesēm, bet arī uz sadarbību un kopīgu mērķi veidot vienotu un neatkarīgu Eiropu, kas ir brīva no kara. Nevienai citai partnervalstij nav piedāvātas tik

plašas sadarbības iespējas un tik visaptveroš institucionālais ietvars. Atbildot uz Krievijas agresiju Ukrainā, 2014. gada martā NATO apturēja praktisko sadarbību ar Krieviju. NATO nevar turpināt sadarbību apstākļos, kad KF pārkāpj starptautiskās tiesības un neievēro pamataktā noteiktos principus.

Neskatoties uz to, NATO nav noslēgusi komunikācijas kanālus ar Krieviju. Pēc praktiskās sadarbības apturēšanas NATO un Krievijas padome ir tikusies vairākas reizes. Arī NATO ģenerālsekreitārs un ģenerālsekretāra vietnieks regulāri tiekas ar Krievijas pārstāvjiem.

² Londonas deklarācija:

www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_23693.htm

³ Programmas “Partnerattiecības mieram” aicinājums:

www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_24468.htm?mode=pressrelease

⁴ Programmas “Partnerattiecības mieram” pamatluktuvē:

www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_24469.htm?mode=pressrelease

⁵ Pamatakts par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību starp NATO un Krievijas Federāciju:

www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25468.htm

⁶ Romas deklarācija “NATO un Krievijas attiecības: jauna kvalitāte”:

www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_19572.htm

⁷ Lisabonas samita deklarācija:

www.nato.int/cps/en/natohq/news_68871.htm?selectedLocale=en

3. NATO pretraķešu aizsardzība ir vērsta pret Krieviju, un vienošanās par Irānas kodolprogrammu to pierāda

Patiessība: *NATO* pretraķešu aizsardzības sistēma nav vērsta pret Krieviju, tā neapdraud Krievijas stratēģiskās atturēšanas spējas.

Kā saistībā ar ASV pretraķešu bāzes atklāšanu Rumānijā norādījis *NATO* ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs⁸, tāda situācija, kurā Rumānijā vai Polijā izvietotās *NATO* sistēmas varētu notriekt Krievijas starpkontinentālās raķetes, nav iespējama – pirmkārt, šādu sistēmu ir pārāk maz, otrkārt, tās atrodas vai nu pārāk tālu uz dienvidiem, vai pārāk tuvu Krievijai. Šīs sistēmas ir izveidotas, lai cīnītos ar draudiem ārpus eiroatlantiskās telpas.

Krievijas apgalvojumi, ka līdz ar vienošanos par Irānas kodolprogrammu *NATO* pretraķešu aizsardzības veidošana ir nepamatota, ir nepatiesi divu iemeslu dēļ.

Pirmkārt, 2015. gada 14. jūlijā Vīnē panāktā vienošanās starp Irānu un Ķīnu, Franciju, Vāciju, Krieviju, Apvienoto Karalisti un ASV attiecībā uz Irānas kodolprogrammu neregulē ballistisko raķešu tehnoloģiju izplatišanas jautājumus.

Otrkārt, ņemot vērā faktu, ka vairāk nekā 30 valstis ir ieguvušas vai cenšas iegūt ballistisko raķešu tehnoloģijas, *NATO* ir vairākkārt nepārprotami norādījusi, ka pretraķešu aizsardzība netiek īstenota pret vienu konkrētu valsti, bet ir vērsta pret ieroču izplatišanas draudiem kopumā. Vienošanās par Irānas kodolprogrammu šos faktus nemaina.

⁸ *NATO* ģenerālsekretāra J. Stoltenberga, Rumānijas premjerministra D. Čološa un ASV aizsardzības ministra vietnieka R. Vorka tikšanās ar presi Rumānijā: www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_130698.htm?selectedLocale=en

4. NATO mācības ir provokācija, kas apdraud Krieviju

Patiesība: Katrai valstij ir tiesības organizēt mācības, ievērojot starptautiskās saistības, tostarp informējot par mācībās iesaistīto spēku skaitlisko sastāvu un pēc pieprasījuma nodrošinot iespēju veikt mācību novērošanu.

Lai vairotu savstarpējo uzticēšanos un caurskatāmību, saskaņā ar Vīnes dokumentu Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas dalībvalstīm ir pienākums iepriekš paziņot citām dalībvalstīm par mācībām, kurās plānots iesaistīt vairāk nekā 9000 karavīru, ja vien minētās mācības nav pēkšņā kaujas gatavības pārbaude. NATO un sabiedrotie vienmēr ir ķēmuši vērā Vīnes dokumenta būtību un prasības, laikus izziņojot mācības, kurās iesaistīto karavīru skaits pārsniedz minēto robežu. Tieši šī iemesla dēļ Krievija tika uzaicināta novērot 2015. gada oktobrī un novembrī rīkotās NATO mācības “*Trident Juncture*”.

Turpretī Krievija ir vairākkārt organizējusi pēkšņās kaujas gatavības pārbaudes (tostarp NATO pierobežā), kurās iesaistīti vairāki desmiti tūkstošu karavīru. Šādu liela mēroga iepriekš neizziņotu mācību organizēšana ir pretrunā ar Vīnes dokumenta būtību, palielinot savstarpējo spriedzi un graujot uzticēšanos, jo īpaši tādēļ, ka Krimas iekļaušana Krievijas sastāvā notika tieši šādu mācību aizsegā.

Minēto iemeslu dēļ nevis NATO, bet gan Krievijas militārās mācības būtu uzskatāmas par draudu stabilitātei.

5. NATO atvērto durvju politika šķēl Eiropu un padziļina esošās robežšķirtnes

Patiesība: NATO atvērto durvju politika ir palīdzējusi vienot Eiropu pēc “aukstā kara”. NATO paplašināšanās ir veicinājusi demokrātijas, drošības un stabilitātes izplatību visā Eiropā.

Izvēloties pieņemt NATO principus, kandidātvalstis izvēlējās visstabilāko balstu savai demokrātiskajai sistēmai. Apņemoties aizstāvēt NATO, šīs valstis saņēma garantiju, ka arī NATO tās aizstāvēs.

Nevienai valstij nav pienākuma kļūt par NATO dalībvalsti. Ikvienai suverēnai valstij ir tiesības izvēlēties, vai tā vēlas pievienoties kādai savienībai vai organizācijai.

Šis fundamentālais princips ir nostiprināts starptautiskos līgumos, tostarp arī Helsinku konferences 1975. gada 1. augustā parakstītajā noslēguma aktā par drošību un sadarbību Eiropā, kas noteic, ka katrai valstij ir tiesības “kļūt vai nekļūt par starptautisku organizāciju dalībvalsti, kļūt vai nekļūt par vienu no pusēm divpusēju vai daudzpusēju līgumu ietvaros, tostarp kļūt vai nekļūt par vienu no pusēm savienības līgumu ietvaros”. Parakstot NATO un Krievijas padomes dibināšanas aktu, Krievija apņēmās ievērot citu valstu “tiesības izvēlēties savas drošības garantēšanas veidus”.

29 valstis atbilstoši saviem demokrātiskajiem procesiem ir izvēlējušās pievienoties NATO, un neviens nav izrādījis vēlē-

šanos izstāties. Tā ir katras valsts brīva izvēle. Ja kāda no alianses dalībvalstīm vēlas izstāties, Ziemeļatlantijas līguma 13. pants nodrošina tām šādu iespēju.

NATO ir starpvaldību organizācija, kurā tās dalībvalstis saglabā pilnīgu suverenitāti un neatkarību.

NATO svarīgākais mērķis ir sargāt organizācijas dalībvalstu brīvību un drošību ar politiskām un militārām metodēm, pamatojoties uz 1949. gada aprīļa Ziemeļatlantijas līguma un Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas principiem.

Rezultātā apziņa par vienlīdzīgām drošības garantijām Alianses dalībvalstu starpā, neņemot vērā to nacionālo militāro spēju atšķirības, sekmē stabilitāti Eiroatlantijas reģionā. Tā rada apstāklus, kas veicina ciešāku sadarbību gan starp Alianses dalībvalstīm, gan arī starp Alianses dalībvalstīm un citām valstīm.

OFICIĀLĀS INTERNETA VIETNES:

► **www.nato.int**

(NATO oficiālā interneta vietne)

► **www.mod.gov.lv**

(LR Aizsardzības ministrijas oficiālā interneta vietne)

► **www.mod.mfa.lv**

(LR Ārlietu ministrijas oficiālā interneta vietnes)

► **www.sargs.lv**

(Oficiālais NBS informatīvais izdevums)

► **www.stratcomcoe.org**

(NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs)

PĒTNIECISKIE RESURSI:

► **www.appc.lv**

(Austrumeiropas politikas pētījumu centrs)

► **www.lai.lv**

(Latvijas Ārpolitikas institūts)

CITI RESURSI:

- ▶ www.lsm.lv
- ▶ www.irir.lv
- ▶ www.e-viedoklis.lv
- ▶ www.bloomberg.com
- ▶ www.dw.com/en
- ▶ www.osw.waw.pl/en
- ▶ www.politico.com
- ▶ www.reuters.com
- ▶ www.echo.msk.ru
- ▶ www.meduza.io
- ▶ www.svoboda.org
- ▶ www.novayagazeta.ru